

LBRIS

We know
books

Carmen DOMINTE

(Coordonator)

Autori

**Antonio George ANDREI, Adrian ANISIE, Denisa CALCAN,
Bogdan Mihai DIMA, Rebeca MITRICĂ, Zenovia MOCANU,
Olga ȘATOHINA, Adina ȘIPOȘ, Andreea TOMULESCU,
Ovidiu VIȘAN**

ÎN SPATELE TIMPULUI

Antologie de scriere creativă

Poezie

Cuprins

Argument.....	7
Poezia ca esență a limbajului	9
I. Iluzia limitelor.....	15
1. Transparent, figurat, poetic.....	15
2. Tranzitiv și/sau reflexiv.....	28
3. De la tranzitiv la reflexiv și din nou la tranzitiv.....	39
a. Principiile poeziei clasice	39
b. Criza romantică.....	52
c. Înainte de simbolism	61
II. Poezia cu un nou conținut	69
1. Fragmente de realitate.....	69
2. Imagismul sau poezia cu imagini	77
3. Intelectualizarea senzației	90
4. Poezie cu limbaj prozaizant.....	97
5. De la senzație la idee.....	107
III. Estetizarea ideii	119
1. Plasticizarea unei idei	119
2. Rafinarea limbajului poetic.....	128
Bibliografie	143

Zenovia Mocanu

Lucrurile vibrează în întuneric
până când gândurile
se leagă de o lumină.

Adrian Anisie

Violetul static închide lumea
ca un obstacol deschis.

Olga Șatohina

Se aude un sunet de lumină
ca o respirație lină.

Adina Șipoș

Iluzia unui cântec de pasăre
ascunde
tristețea unui apus.

Bogdan Dima

Nici marginile firii
nu se mai pot întoarce înapoi.

Rebeca Mitrică

Ca o ispită dorită
viața creației neroade
pulsează.

Adrian Anisie

Timpul se tot schimbă
luminând tot mai adânc
în mine.

Zenovia Mocanu

Am încercat să devenim oameni de piatră
cu gânduri pierdute ce strigă
în șoaptă.

Adrian Anisie

Mă tulbură însemnătatea acelei ore
în care se-ntrevede
sensul cel tainic cu
gustul amar.

Numai cuvintele fără rost zboară
ca păsările măiestre ghidate de gând
deodată, stângaci,
ca roua pe frunze,
timpul se oprește,
și noi amândoi.

Andreea Tomulescu

Ascultând şuvoaiele de vieţi apuse
cum se zbat
în depărtări,
nemernice ecouri
de neputinţă
şi fervente admiratoare ale culmilor,
greutatea minutarului
îmi răsună sec.
Şi deodată...
eu.

Bogdan Dima

Timpul stă să cadă
peste îmbrăţişarea noastră
şi neştiuţi de nimeni
ne creşteau muguri de zbor
şi se făceau aripi.

Olga Șatohina

Timpul trece prea lung
peste gânduri,
alunecând atât de repede
ca nisipul printre degete,
spre cer.

Adina Șipoș

Cu lumea ascunsă în mâini,
ne pierdem prin scânteii de timp,

cu focul arzând în ochi
ne amăgim că suntem,

într-o lumină veche,
noi doi
stăm nemișcați
ca petalele în floare.

Rebeca Mitrică

Atras de o sferă de plastic
mă pierd printre umbre fără scop
până rămân cu o singură
suflare
într-un abis etern.

Bogdan Dima

Lipsită de ecou,
fruntea se pierde
în propriile gânduri,
ca să nu le uite
am început să-i șoptesc
tot felul de amintiri.

2. Tranzitiv și/sau reflexiv

Folosirea limbajului ca mijloc de comunicare presupune transmiterea de mesaje conotate de către emițător și de către destinatar. În actul comunicării cele două instanțe susțin enunțul pe baza valorilor proprii. Conform părerii lui Tudor Vianu, și emițătorul și destinatarul angajați într-un proces de comunicare eliberează în limbajul utilizat o stare sufletească individuală, ceea ce duce la concluzia că oricine comunică, de fapt, se comunică. În această situație, faptul lingvistic devine și *tranzitiv*¹¹ și *reflexiv*¹² căci în el se reflectă cel care îl produce dar sunt atinși toți cei care îl cunosc. (Vianu, 1966: 10-12) Astfel, limbajului i se atribuie o valoare instrumentală și una afectivă. În cadru unui act de comunicare valoarea tranzitivă sau reflexivă a limbajului folosit depinde de conținutul enunțului și, implicit, al mesajului.¹³ Reflexivitatea limbajului științific sau tehnic tinde spre zero în timp ce tranzitivitatea limbajului poetic scade semnificativ.

Dimensiunea reflexivă a limbajului poetic este dată de perspectiva psihologică ce caracterizează enunțarea poetică. Având în vedere faptul că poezia reprezintă forma de manifestare

¹¹ Conform dicționarului explicativ, *tranzitivitatea* reprezintă proprietatea unei relații logice sau matematice de a se transmite ca atare, prin termenii intermediari, între primul și ultimul termen al șirului de termeni ordonați pe baza acestei relații. (DEX, 1996: 967)

¹² Tot în dicționarul explicativ, *reflexivitatea* este definită drept proprietatea unei relații logice, matematice de a avea loc întotdeauna între un element și el însuși. (DEX, 1996: 790)

¹³ Cu cât mesajul devine mai general cu atât scade gradul său de individualizare.

a unui conținut interior ireductibil, limbajul poetic nu poate include o perspectivă pur lingvistică pentru care mesajul enunțului poetic ar avea calitatea de a se desemna pe sine ca într-o reflecție în oglindă. Cu alte cuvinte, includerea psihologică a emițătorului în mesaj devine mai importantă decât latura semantică a mesajului însuși.¹⁴ Începând cu poezia lui Baudelaire și Edgar Allen Poe, dimensiunea reflexivă a limbajului poetic va fi accentuată în detrimentul stării de echilibru dintre aceasta și dimensiunea tranzitivă. Funcția reflexivă devine primordială în poezia simbolistă, expresionistă, și suprarealistă. Astfel, din modernism încoace, funcția de comunicare a limbajului poetic se diminuează considerent. Desigur, dimensiunea tranzitivă a limbajului poetic nu dispăre fiind revigorată de creațiile poetice ale lui Wordsworth și, mai târziu, Whitman. Sincretismul celor două funcții, reflexivă și tranzitivă, determină în poezia modernă paradoxul poeziei. Văzută drept artă a limbajului, poezia funcționează și ca artă și ca limbaj. (Marcus, 1970: 42-44) Prezența în poezie a celor două funcții este, de fapt, indisolubilă, cu toate că poezia pură tinde să diminueze tranzitivitatea. Totuși, în poezia modernă, funcția tranzitivă evidențiază caracterul arbitrar al semnului lingvistic iar funcția reflexivă are ca scop motivarea limbajului.

La modul general, *tranzitivitatea* desemnează o trecere și, automat o relație. Mesajul unei poezii tranzitive este menit să treacă de la poet spre cititor care are la dispoziție codul obiectiv al limbii pentru a accesa spațiul poetic. Limbajul folosit de acest

¹⁴ Clasicismul, romantismul și realismul ilustrează încercarea autorilor de a doza cele două dimensiuni ale limbajului literar, cea reflexivă și cea tranzitivă, pentru a obține un echilibru.